

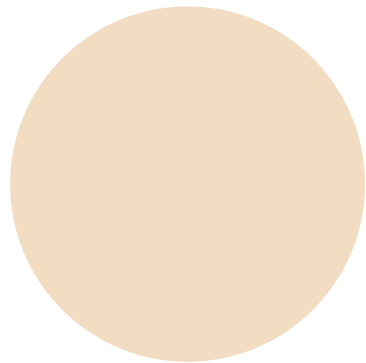
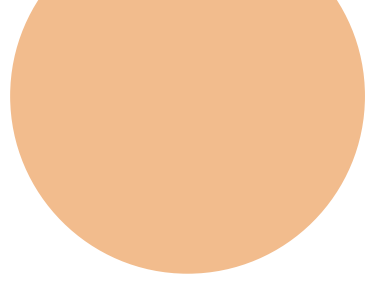
Lietuvos įtraukties
švietimo centras

įtrauktis

VEIKSMINGIAUSIOS SENSORINĖS PRIEMONĖS IR SENSORINĖMIS PATIRTIMIS GRĮSTOS VEIKLOS UGDYMO ĮSTAIGOJE

Atmintinė mokytojams ir švietimo pagalbos
specialistams

Vilnius, 2026

Atmintinę rengė: Vaida Tuskevičė, Evaldas Melceris

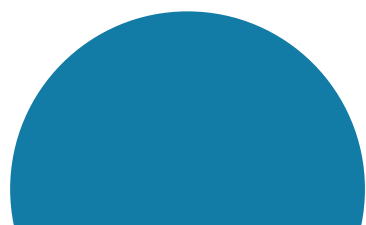
Kalbos redaktorė: Lina Kestenienė

Dizainas ir maketas: Olivija Žukauskaitė

Džiaugsmo g. 44, 11302 Vilnius

Tel. +370 676 960 44

El. paštas info@lisc.lt

TURINYS

ĮVADAS	4
ALTERNATYVUS (DINAMINIS) SĖDĖJIMAS	5
PRIEMONĖS, SKIRTOS GARSINEI APLINKAI PRITAIKYTI	5
MULTISENSORINĖ APLINKA	6
SENSORINĖMIS PATIRTIMIS GRĮSTOS VEIKLOS	7
VIZUALINĖS STRATEGIJOS	8
SKAITINIAI	9
LITERATŪRA	10

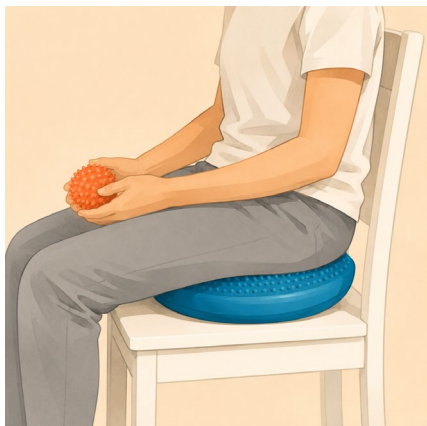
ĮVADAS

Sensorinės priemonės ir sensorinėmis patirtimis grįstos veiklos ugdymo įstaigose – tai ugdymo proceso organizavimo dalis, skirta atliepti mokinių individualius jutiminės informacijos apdorojimo (garsų, lytėjimo, judesio, regos ir kt.) ir savireguliacijos poreikius. Tyrimai rodo, kad šie poreikiai yra individualūs ir gali pasireikšti įvairiems mokiniams, nepriklausomai nuo diagnozės, o tiek sensorinės priemonės, tiek sensorinėmis patirtimis grįstos veiklos, kai jos taikomos tikslingai ir integruotai į kasdienį ugdymo procesą, gali padėti geriau susikaupti, reguliuoti emocinę būseną ir aktyviau dalyvauti veiklose. Todėl jų taikymas prisideda prie įtraukios, labiau struktūruotos ir mokymuisi palankios aplinkos kūrimo.

Sensorinių priemonių ir veiklų veiksmingumas priklauso nuo jų taikymo konteksto, specialisto kompetencijos ir tinkamos aplinkos parinkimo. Moksliniai tyrimai rodo, kad kai kurios priemonės turi daugiau efektyvumą pagrindžiančių įrodymų nei kitos, taip pat svarbu atkreipti dėmesį, kad ne visos sensorinės priemonės yra tinkamos naudoti ugdymo aplinkoje – dalis jų turėtų būti taikomos tik specialiose tam skirtose erdvėse ir prižiūrint specialistams, turintiems atitinkamų žinių ir kompetencijų. Todėl svarbu jų pasirinkimą grįsti ne tik praktine patirtimi, bet ir moksliniais duomenimis, specialistų rekomendacijomis. Toliau pateikiamos ugdymo įstaigose dažniausiai taikomos sensorinės priemonės ir sensorinėmis patirtimis grįstos veiklos, kurių veiksmingumas yra pagrįstas mokslinėje literatūroje.

Alternatyvus (dinaminis) sėdėjimas

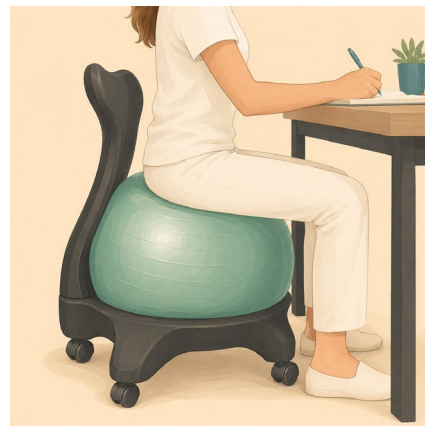
Tai sėdėjimo priemonės, leidžiančios kūnui natūraliai judėti. Jos padeda patenkinti judėjimo poreikį, gerina dėmesio išlaikymą ir skatina taisyklingesnę laikyseną atliekant sėdimas veiklas. Efektyviausios alternatyvaus sėdėjimo priemonės:

Balansinė pagalvė

Gimnastikos kamuolys

Gimnastikos kamuolys -
kėdė

Priemonės, skirtos garsinei aplinkai pritaikyti

Tarp veiksmingiausių sensorinių priemonių reikšmingą vietą užima priemonės, skirtos garsinei aplinkai pritaikyti. Tinkamai parinkti garsinio pritaikymo sprendimai padeda sumažinti aplinkos keliamą sensorinę perkrovą, gerina dėmesio koncentraciją ir didina vaiko komfortą ugdymo veiklų metu. Jie ypač naudingi vaikams, kurie yra jautrūs triukšmui arba patiria sunkumų atsirenkant svarbią garsinę informaciją iš aplinkos. Efektyviausių garsinės aplinkos pritaikymo sprendimų būdai:

Garsą slopinančios ausinės

Ausų kištukai

Triukšmo lygio valdymas klasėje

FM sistema

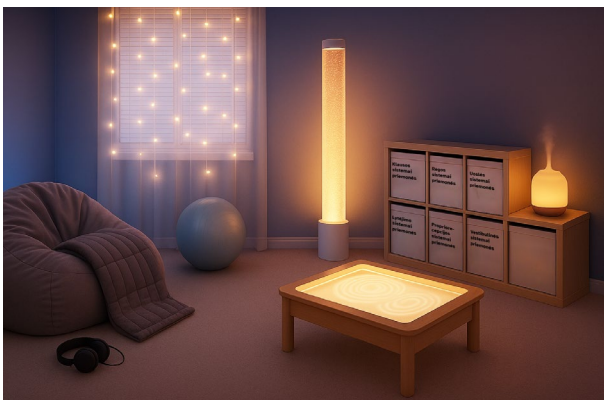
Raminamas foninis garsas

Garsą sugeriančios priemonės
(akustinė plokštė)

Multisensorinė aplinka

Prie veiksmingų sensorinių priemonių taip pat priskiriama multisensorinė aplinka. Efektyviausiai ji realizuojama specialiai įrengtoje erdvėje – sensoriniame kambaryje, kuriame sensoriniai dirgikliai yra kontroliuojami (sustiprinami arba sumažinami), tikslingai parinkti ir pritaikomi individualiems poreikiams, siekiant padėti vaikui geriau suvokti, tyrinėti ir reguliuoti pojūčius.

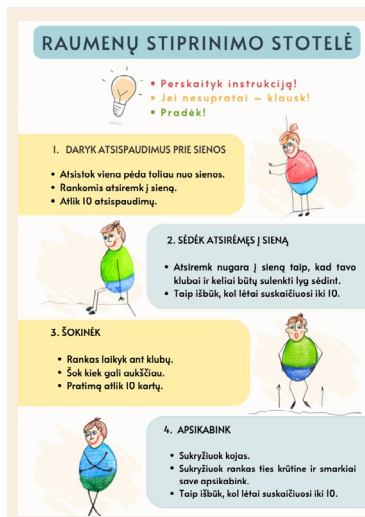
Sensorinis kambarys

Sensorinėmis patirtimis grįstos veiklos

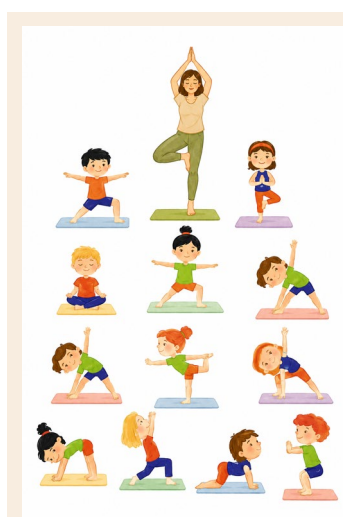
Dar viena veiksminga praktika ugdymo įstaigoje – sensorinėmis patirtimis grįstos veiklos, kurios apima įvairias metodikas. Jomis siekiama reguliuoti vaiko sensorinį informacijos apdorojimą, pagerinti savireguliaciją, palaikyti emocinį stabilumą, išlaikyti dėmesį ir padėti jam geriau prisitaikyti prie aplinkos. Šios metodikos padeda sumažinti nuovargį ir įtampą, didina įsitraukimą į veiklas. Efektyviausios sensorinėmis patirtimis grįstos veiklos:

Fizinio
aktyvumo
pertrauka

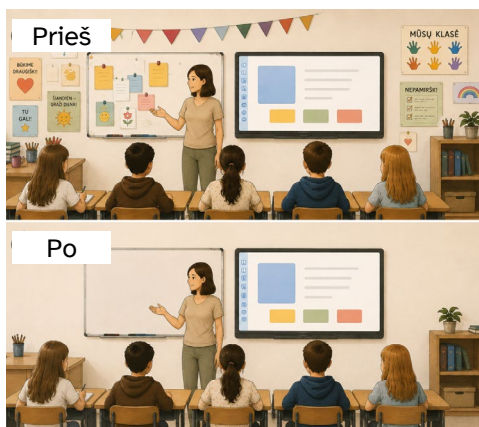
Joga

Vizualinės strategijos

Tarp veiksmingų sensorinių priemonių ir sensorinėmis patirtimis grįstų veiklų išskiriamos ir vizualinės priemonės, skirtos efektyviau apdoroti regimąją informaciją aplinkoje. Jos gali būti nukreiptos tiek į regos sustiprinimą, pavyzdžiui, tinkamas apšvietimas, tiek į regos trukdžių sumažinimą, pavyzdžiui, perteklinių vaizdinių stimulų pašalinimas. Šių priemonių tikslas – padėti vaikui lengviau orientuotis aplinkoje, geriau suprasti vizualinius signalus ir efektyviau atlikti užduotis, taip pat jos gali būti efektyvios siekiant padidinti dėmesio koncentraciją. Efektyviausi vizualinių priemonių būdai:

Ekranų naudojimo
mažinimas arba
atsisakymas

Vizualinės informacijos
mažinimas

Tinkamas apšvietimas

Sensorinės ir alternatyviosios priemonės turėtų būti taikomos atsakingai, grindžiamos individualiu vaiko poreikių vertinimu ir nuolatiniu jų poveikio ugdymo procese stebėjimu. Dėl tinkamiausių priemonių parinkimo ir pritaikymo rekomenduojama konsultuotis su ergoterapeutu.

SKAITINIAI

Pateikiami papildomi leidiniai, kuriuose pristatomos kitos sensorinės priemonės, galinčios būti naudingos mokiniams, taip pat praktinės gairės, kaip kurti efektyvią ugdymosi aplinką ir taikyti sensorines strategijas kasdienėje veikloje. Ši informacija skirta plėsti turimas žinias ir stiprinti jų praktinį taikymą ugdymo kontekste.

Specialiosios mokymosi priemonės:

- Vienlapis_SMP1
- spec-ugdymo-priemones-01.pdf

Multisensorinė aplinka:

- SENSORINIO-KAMBARIO-IRENGIMAS-MOKYKLOJE.pdf

Sensoriškai draugiškos aplinkos kūrimo principai:

- Sensoriskai-draugiska-aplinka-ugdymo-istaigoje.pdf

Sensorinių pertraukų organizavimas:

- Sensorinių pertraukų taikymo svarba ir pagalbos galimybės
- SENSORINE-INTEGRACIJA-IR-SENSORINES-PERTRAUKOS-ORGANIZAVIMO-GAIRES-PEDAGOGAMS.pdf
- RAUMENŲ STIPRINIMO STOTELĖ
- Sage Emerald Green Minimalist Interior Design Company Brochure

LITERATŪRA

1. Al Ayadhi, L. Y., Al Drees, A. M., & Al Arfaj, A. M. (2013). Effectiveness of auditory integration therapy in autism spectrum disorders: Prospective study. *Autism Insights*, 5, 13–22.
2. Breslin, L., Guerra, N., Ganz, L., & Ervin, D. (2020). Clinical utility of multisensory environments for people with intellectual and developmental disabilities: A scoping review. *American Journal of Occupational Therapy*, 74(1), 7401205060p1–7401205060p12. <https://doi.org/10.5014/AJOT.2020.037267>
3. Dargue, N., Adams, D., & Simpson, K. (2021). Can characteristics of the physical environment impact engagement in learning activities in children with autism? A systematic review. *Review Journal of Autism and Developmental Disorders*, 9(2), 143–159. <https://doi.org/10.1007/s40489-021-00248-9>
4. Garzotto, F., Beccaluva, E., Gianotti, M., & Riccardi, F. (2020). Interactive multisensory environments for primary school children. In *Proceedings of the 2020 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems*. Honolulu, HI, United States. <https://doi.org/10.1145/3313831.3376343>
5. Gaston, A., Moore, S., & Butler, L. (2016). Sitting on a stability ball improves attention span and reduces anxious/depressive symptomatology among grade 2 students: A prospective case-control field experiment. *International Journal of Educational Research*, 77, 136–142. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2016.03.009>
6. Hanley, M., Khairat, M., Taylor, K., Wilson, R., Cole-Fletcher, R., & Riby, D. M. (2017). Classroom displays: Attraction or distraction? Evidence of impact on attention and learning from children with and without autism. *Developmental Psychology*, 53(7), 1265–1275. <https://doi.org/10.1037/dev0000271>
7. Ikuta, N., Iwanaga, R., Tokunaga, A., Nakane, H., Tanaka, K., & Tanaka, G. (2016). Effectiveness of earmuffs and noise-cancelling headphones for coping with hyperreactivity to auditory stimuli in children with autism spectrum disorder: A preliminary study. *Hong Kong Journal of Occupational Therapy*, 28(1), 24–32. <https://doi.org/10.1016/j.hkjot.2016.09.001>
8. Kinnealey, M., Pfeiffer, B., Miller, J., Roan, C., Shoener, R., & Ellner, M. L. (2012). Effect of classroom modification on attention and engagement of students with autism or dyspraxia. *American Journal of Occupational Therapy*, 66(5), 511–519. <https://doi.org/10.5014/AJOT.2012.004010>

9. Krombach, T., & Miltenberger, R. (2020). The effects of stability ball seating on the behavior of children with autism during instructional activities. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 50(2), 551–559. <https://doi.org/10.1007/s10803-019-04283-8>
10. Mead, T. (2016). The impact of stability balls, activity breaks, and a sedentary classroom on standardized math scores. *The Physical Educator*, 73(3), 433–449.
11. Mills, C., Chapparo, C., & Hinitt, J. (2016). The impact of an in-class sensory activity schedule on task performance of children with autism and intellectual disability: A pilot study. *British Journal of Occupational Therapy*, 79(9), 530–539. <https://doi.org/10.1177/0308022616639989>
12. Mills, C. J., Chapparo, C., & Hinitt, J. (2020). The impact of sensory activity schedule (SAS) intervention on classroom task performance in students with autism: A pilot randomised controlled trial. *Advances in Autism*. <https://doi.org/10.1108/AIA-05-2019-0015>
13. Rance, G., Saunders, K., Carew, P., Johansson, M., & Tan, J. (2014). The use of listening devices to ameliorate auditory deficit in children with autism. *The Journal of Pediatrics*, 164(2), 352–357. <https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2013.09.041>
14. Unwin, K. L., Powell, G., & Jones, C. R. (2022). The use of multi-sensory environments with autistic children: Exploring the effect of having control of sensory changes. *Autism*, 26(6), 1379–1394. <https://doi.org/10.1177/13623613211050176>
15. West, M., Melvin, G., McNamara, F., & Gordon, M. (2017). An evaluation of the use and efficacy of a sensory room within an adolescent psychiatric inpatient unit. *Australian Occupational Therapy Journal*, 64(3), 253–263. <https://doi.org/10.1111/1440-1630.12358>
16. Wild, G., & Steeley, S. L. (2018). A model for classroom-based intervention for children with sensory processing differences. *International Journal of Special Education*, 33(3), 745–765.

